

Vastaus vasemmistoliiton valtuustoryhmän ja 10 muun valtuutetun valtuustoaloitteeseen Vantaan yhteistyö Israelin kanssa on pantava jäähyllä – uusi ystävyysskaupunki Palestiinasta

VD/845/00.02.00.03/2024

PT/TE/EV/EK

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä sekä 10 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Kun Venäjä käynnisti suurhyökkäyksen Ukrainaan helmikuussa 2022, tuomitsi Vantaan kaupunginvaltuuston hyökkäyksen vain muutama päivä sen jälkeen. Samalla valtuusto päätti välittömästä humanitaarisen avun lähettämisestä Ukrainaan.

Myöhemmin kaupunki katkaisi ystävyysskaupunkisuhteensa venäläiseen Kinešman kaupunkiin. Uusi ystävyysskaupunkisuhde solmittiin viime syksynä ukrainalaisen Boryspilin kaupungin kanssa. Ratkaisuille oli hyvät perusteet. Me emme elä tyhjiössä. Vantaa on osa Suomea, Eurooppaa ja maailmaa. Aikamme suuria inhimillisiä murhenäytelmiä ei voi vain seurata sivusta.

Nyt olisi aika olla johdonmukainen. Suhtautumisessa siviilien kärsimykseen ei voi olla kaksoisstandardeja eikä kaksinaismoraalia. Gazassa jatkunut raaka sota on jatkunut nyt jo runsaat kolme kuukautta. Se on kansainvälisten järjestöjen mukaan johtanut reilusti yli 20 000 ihmisen kuolemaan. Heistä monta tuhatta on lapsia. Suurin osa alueen palestiinalaisväestöstä on joutunut jättämään kotinsa Israelin sotatoimien takia. Samalla Gazan terveysjärjestelmä on käytännössä romahtanut. Pulaa on lääkkeitä, ruoasta ja juomavedestä.

Siksi Vantaan kaupungin olisi aika panna jäähyllä kaikki yhteistyö Israelin kanssa sekä ohjata humanitaarista apua sodasta kärsineelle Gazan väestölle. Samalla Vantaan olisi aika solmia ystävyysskaupunkisuhde Palestiinaan, esimerkiksi Palestiinan Länsirannalla. Tämän pitäisi tapahtua yhteistyössä kansainvälisesti tunnustetun palestiinalaishallinnon kanssa.

Vantaalla on ollut vuodesta 1967 lähtien ystävyysskaupunkisuhde Israelissa sijaitsevan Mette Yehudan kaupunkiin. Yhteistyöhön voidaan palata esimerkiksi sen jälkeen, kunnes Gazan sota on ohi ja Israel on korvannut palestiinalaisalueille aiheuttamansa tuhot. Samalla Vantaan kaupungin hankinnoissa on huolehdittava siitä, ettei se osta tuotteita, joiden alkuperä on Israelissa, etenkin sen Palestiinan Länsirannalla sijaitsevista laittomista siirtokunnista.

Gazan sota käynnistyi äärijärjestö Hamasin täysin tuomittavasta terrori-iskujen sarjasta Israeliin. Samalla Israelilla on oikeus puolustaa itseään. Tämä oikeus ei kuitenkaan sisällä oikeutta kymmenien tuhansien siviilien, mukaan lukien lasten surmaamiseen, väestön pakkosiirtoihin ja humanitaarisen katastrofin tuottamiseen. Kolme kuukautta jatkunutta siviilikohteiden pommittamista ei voi enää kutsua puolustustaisteluksi.

Edellä olevan perusteella, me allekirjoittaneet valtuutetut teemme seuraavan valtuustoaloitteen:

* Vantaan kaupunki keskeyttää kaiken yhteistyön Gazassa sotaa käyvän Israelin kanssa, mukaan lukien ystävyysskaupunkiyhteistyö. Kaupunki ottaa tavoitteekseen ystävyysskaupunkiyhteistyön aloittamisen Palestiinan Länsirannalla kansainvälisesti tunnustetun palestiinalaishallinnon alueella. Samalla Vantaan

kaupunki ohjaa humanitaarista apua sodasta kärsineelle Gazan siviiliväestölle kansainvälisten avustusjärjestöjen kautta.”

Kaupunginvaltuusto 29.1.2024 § 25

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Talouden ja strategian palvelualue sekä henkilöstö- ja konsernipalvelut / Kaupunkistrategian ja johdon toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää aloitteessaan, että Vantaan kaupunki keskeyttää kaiken yhteistyön Gazassa sotaa käyvän Israelin kanssa, mukaan lukien ystävyyskaupunkiyhteistyö, ja että Vantaan kaupunki ottaa tavoitteekseen ystävyyskaupunkiyhteistyön aloittamisen Palestiinan Länsirannalla, kansainvälisesti tunnustetun palestiinalaishallinnon alueella. Aloitteessa esitetään myös, että Vantaan kaupunki ohjaa humanitaarista apua sodasta kärsineelle Gazan siviiliväestölle kansainvälisten avustusjärjestöjen kautta.

Vantaalla on Israelissa ystävyyskaupunkina Matte Yehudan alue. Matte Yehudan alueen kanssa ei ole käytännössä tehty yhteistyötä useaan vuoteen. Kun sotatilanne on tällä hetkellä näin vakava ja vaarallinen, ei suositella, että yhteistyötä tällä hetkellä käynnistettäisiin aktiivisesti uudestaan.

Viitaten aiempaan kaupunginhallituksen päätökseen koskien valtuustoaloitetta intialaisen kaupungin kanssa esitetystä ystävyyskaupunkisopimuksesta (kaupunginhallitus 26.02.2024, 15 §) perinteisen mallin mukaista ystävyyskaupunkisopimusta ei ole suositeltavaa tehdä ensisijaisena toimintamallina. Ystävyyskaupunkisopimukset tehdään yleensä toistaiseksi jatkuviksi, mikä tekee sopimuksen päättämisen vaikeaksi niissä tapauksessa, joissa kaupunkien väliset suhteet eivät enää hyödytä molempia osapuolia esimerkiksi väestönkasvun erilaisen suunnan tai elinkeinoelämän eriytyneen kehityksen vuoksi. Näin on käynyt joidenkin Vantaan ystävyyskaupunkien kanssa, eikä käytännössä kaupunkien välillä ole ollut yhteistyötä enää moniin vuosiin.

Poikkeuksellisesti Ukrainan Boryspilin kanssa tehtiin ystävyyskaupunkisopimus. Sopimus tehtiin, paitsi solidaarisuuden osoituksena Ukrainaa kohtaan, myös siksi, että Boryspil on Kiovan alueen lentokenttäkaupunki ja yhteistyötä on mahdollista kehittää pitkäkestoiseksi.

Vantaalla ei tällä hetkellä ole kaupunkien välisiä suhteita palestiinalaisiin kaupunkeihin Länsirannalla. Vantaan kansainvälisten kaupunkiverkostojen, kuten esimerkiksi Eurocitiesin kautta ei ole herännyt tähän mennessä aloitteita palestiinalaisten kaupunkien kanssa tehtävästä yhteistyöstä, mutta Vantaalta seurataan mahdollisia aloitteita.

Valtuustoaloitteessa mainitaan myös hankintojen osalta, että Vantaan kaupungin hankinnoissa ei ostettaisi tuotteita, joiden alkuperä on Israelissa eikä etenkään Palestiinan Länsirannan siirtokunnissa. Hankintapalveluilla ei ole laillisia perusteita sulkea israelilaista alkuperää olevat tuotteet hankintojen ulkopuolelle. Julkisissa hankinnoissa yksi pääperiaate on syrjimättömyys (hankintalaki 3 §), eli kaikkia tarjoajia on kohdeltava samalla tavalla. Lähtökohtaisesti näitä samoja periaatteita on noudatettava EU:n jäsenvaltioiden sekä niiden valtioiden osalta, jotka ovat sitoutuneet Government Procurement Agreement-sopimukseen (GPA). Israel on mukana GPA-sopimuksessa, mutta Venäjä ei.

Kunnalla ei ole toimivaltaa määrätä pakotteita, vaan pakotepolitiikka kuuluu Suomen valtiolle ja Euroopan unionille. Suomen perustuslain 8 luvun 93 pykälän mukaan ”Suomen ulkopolitiikkaa johtaa tasavallan presidentti yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa. Eduskunta hyväksyy kuitenkin kansainväliset velvoitteet ja niiden irtisanomisen sekä päättää kansainvälisten velvoitteiden voimaansaattamisesta siltä osin kuin tässä perustuslaissa säädetään.” Kunnan toiminnan lähtökohtana on toiminnan paikallisuus ja keskittyminen kunnan omalle alueelle. Kunnissa tehdään kansainvälistä yhteistyötä, mutta siitä on erotettava ulkopoliittisten kannanottojen tekeminen, joihin oikeuskäytännössä on suhtauduttu kielteisesti (KHO 1983 II 28).

Venäjän hyökkäyksen jälkeen EU on antanut Venäjän valtion ja Venäjän kansalaisten vastaisia pakotepäätöksiä, joita kuntien tulee noudattaa ja joilla myös vaikutuksia hankintasopimuksiin. Määräykset ovat suoraan sovellettavia, ja ne velvoittavat kaikkia toimijoita EU:n alueella. Hankintayksiköiden tulee ottaa pakotteet huomioon omassa toiminnassaan. Pakotteiden rikkominen on rangaistavaa rikoslain 46 luvun nojalla. Venäjän lisäksi myös Valko-Venäjään ja Valko-Venäjän kansalaisiin kohdistuu tällä hetkellä pakotteita Ukrainan tilanteen vuoksi.

Valtuustoaloitteessa esitetään myös humanitaarisen avun myöntämistä sodasta kärsineelle Gazan siviiliväestölle kansainvälisten avustusrakenteiden kautta. Kunnan harjoittamassa kansainvälisessä yhteistyössä on pidetty sallittuna humanitaarisen avun antamista (KHO 1983 II 35), kun päätös ei ole sisältänyt kannanottoa ulkopoliittisiin kysymyksiin eikä toisen valtion sisäisiin asioihin. Aloitevastauksien käsittelyssä ei kuitenkaan voida tehdä päätöstä avun antamisesta vaan siitä tulee valmistella erikseen päätösesitys.

Vantaan kaupungin tarkastelee parhaillaan koko kansainvälistä toimintansa mukaan lukien ystävyyskaupunkitoiminta ja erilaiset verkostot siten, että kansainvälinen toiminta on suunnitelmallista ja tavoitteellista.

Kaupunginhallitus 20.05.2024 § 13

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään,

- a) antaa vasemmistoliiton valtuustoryhmälle ja 10 muulle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Käsittely:

Esittelijä muutti päätösesitystään seuraavasti.

Päätetään,

- a) ~~että Vantaan kaupunki ei solmi ystävyyskaupunkisopimusta palestiinalaisen kaupungin kanssa ystävyyskaupunkisopimusten toistaiseksi voimassa olevan sopimusluonteen vuoksi. Mahdollisia kansainvälisiä kaupunkiyhteistyöaloitteita kuitenkin seurataan.~~
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätetään,

- a) antaa vasemmistoliiton valtuustoryhmälle ja 10 muulle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Merkittiin, että vasemmistoliiton kaupunginhallituksen ryhmä jätti asiaan pöytäkirjalausuman:

Vantaan tulee väliaikaisesti katkaista ystävyyskaupunkiyhteistyö Israelin kanssa sekä aloittaa valmistelu humanitaarisesta avusta sodasta kärsineelle Gazan siviiliväestölle kansainvälisten avustusjärjestöjen kautta.

Päätös:

Hyväksyttiin muutettu esitys.

Kaupunginvaltuusto 17.6.2024 § 22

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin palauttaa asia kaupunginhallitukselle valmisteluun.

Merkittiin valtuutettujen Naima el Issaouin, Minna Räsäsen, Ida Tammisen, Jussi Särkelän, Faysal Abdin, Pirkko Leton, Anu Hallin, Sirkka-Liisa Kähärän, Ranbir Sodhin, Ulla Kaukolan, Jari Sainion, Matilda Strikkisen, Säde Tahvanaisen, Kimmo Kiljusen ja Mari Hynnisen jättämä pöytäkirjalausuma:

"Gazassa on humanitäärisesti epäinhimillinen tilanne Israelin pommitusten vuoksi. Muutosta parempaan ei ole näkyvissä. Kansainvälinen painostus sekä konkreettiset teot ovat ainut tapa vaikuttaa tilanteeseen.

Tätä epäinhimillistä tilannetta ei voi hyväksyä. Kannanottona tilanteeseen Vantaan kaupungin tulisi irtisanoa ystävyyskaupunkisuhteensa Israelin kanssa. Tämä on vahva viesti siitä, että Vantaa on sitoutunut puolustamaan ihmisoikeuksia ja edistämään rauhaa."

Merkittiin, että vihreä valtuustoryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman:

"Vihreä valtuustoryhmä korostaa Vantaan vastuuta solidaarisuuden osoittamisessa Gazan humanitaarisen kriisin aikana. On ensisijaisen tärkeää, että kaupunkimme osallistuu aktiivisesti siviilien tukemiseen ja avun tarjoamiseen heille. "

Merkittiin, että vasemmistoliiton valtuustoryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman:

"Vantaan tulee väliaikaisesti katkaista ystävyyskaupunkiyhteistyö Israelin kanssa sekä aloittaa valmistelu humanitaarisesta avusta sodasta kärsineelle Gazan siviiliväestölle kansainvälisten avustusjärjestöjen kautta."

Hallintosäännön 22 luvun 1 §:n mukaisesti kaupunginhallituksen on annettava valtuustolle tiedoksi aloitevastaus, jossa on vähintään 15 allekirjoittajaa. Kaupunginvaltuuston 17.6.2024 käsittelyn jälkeen on havaittu aloitteen allekirjoittajia olevan 14. Päätösesitys on korjattu vastaamaan hallintosääntöä.

Kaupunginhallitus 5.8.2024 § 22

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa vasemmistoliiton valtuustoryhmälle ja 10 muulle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus.

Käsittely:

Asian käsittelyn aikana kaupunginjohtaja teki esitykseensä seuraavan *lisäyksen*:

Vantaan kaupungin tarkastelee parhaillaan koko kansainvälistä toimintansa mukaan lukien ystävyyskaupunkitoiminta ja erilaiset verkostot siten, että kansainvälinen toiminta on suunnitelmallista ja tavoitteellista.

Asian käsittelyn aikana kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja teki seuraavan muutosesityksen kaupunginhallituksen jäsen Ville Karisen kannattamana:

~~Kun sotatilanne on tällä hetkellä näin vakava ja vaarallinen, ei suositella, että yhteistyötä tällä hetkellä käynnistettäisiin aktiivisesti uudestaan.~~

Koska sotatilanne on tällä hetkellä vakava ja vaarallinen, Vantaa irtisanoo ystävyyskaupunkisuhteensa Matte Yehudan kanssa.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunginjohtajan esitystä, äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat Kaukolan muutosesitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 8 jaa-ääntä (Rokkanen, Kasonen, Raja-Aho, Orpana, Lundell, Suoniemi, Niikko, Tuomela) ja 7 ei-ääntä (Karinen, Tammi, Abdi, Räsänen, Kaukola, Rämö, Valtanen). Puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hylätyksi.

Asian käsittelyn aikana kaupunginhallituksen jäsen Ville Karinen teki seuraavan muutosesityksen kaupunginhallituksen jäsen Hanna Valtasen kannattamana:

~~“Aloitevastauksien käsittelyssä ei kuitenkaan voida tehdä päätöstä avun antamisesta vaan siitä tulee valmistella erikseen päätösesitys.”~~

“Koska aloitevastauksen käsittelyssä ei voida tehdä päätöstä avun antamisesta, valmistellaan humanitaarisen avun antamisesta Gazan siviiliväestölle erillinen päätös.”

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunginjohtajan esitystä, äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat Karisen muutosesitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 8 jaa-ääntä (Rokkanen, Kasonen, Raja-Aho, Orpana, Lundell, Suoniemi, Niikko, Tuomela) ja 7 ei-ääntä (Karinen, Tammi, Abdi, Räsänen, Kaukola, Rämö, Valtanen). Puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hylätyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin täydennetty esitys.

Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsen Ville Karinen jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman:

”Kaupunginhallituksen enemmistön kanta yhteistyöhön Israelin kanssa on eettisesti kestävä ja epäjohdonmukaista suhteessa Vantaan kaupungin aiempaan toimintaan. Kaupunginvaltuusto tuomitsi yksimielisesti ja hyvin perustein Venäjän käynnistämän hyökkäyssodan Ukrainaan, lähetti maahan humanitaarista apua ja solmi myöhemmin ystävyyskaupunkisuhteen ukrainalaisen Boryspilin kanssa.

Myös Israelin sotatoimet ansaitsevat tuomiomme. Niissä on kuollut tähän mennessä jo noin 40 000 ihmistä, joista YK:n kesäkuun lopulla 2024 julkaisemien lukujen mukaan (<https://abcnews.go.com/International/number-children-missing-separated-families-gaza-high-21000/story?id=111365036>) jopa 15 000 oli lapsia. Sota on johtanut mittaamattomiin kärsimyksiin konfliktiin täysin syyttömien palestiinalaisten siviilien keskuudessa.

Siksi Vantaan kaupungin on syytä panna jäähylle ystävyyssuhteet Israelin kanssa, hankittava uusi ystävyyskaupunki Palestiinasta ja lähetettävä sodan uhreiksi joutuneille palestiinalaisille humanitaarista apua.”

Liite:

- Allekirjoitettu vasemmistoliiton valtuustoryhmän ja 10 muun valtuutetun aloitte, Vantaan yhteistyö Israelin kanssa on pantava jäähylle – uusi ystävyyskaupunki Palestiinasta
- Äänestysraportti KH 5.8.2024 § 22 Kaukola
- Äänestysraportti KH 5.8.2024 § 22 Karinen

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Kansainvälisten asioiden päällikkö, Elina Värtö
([etunimi.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi))